No. 1392 1851.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 19 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents segelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 18 November.

De openbare beraadslaging over de begrooting van 1852 is gisteren in de Tweede Kamer aangevangen. Het verslag dier zitting is ons heden zoo laat geworden, dat wij verpligt zijn, ons beredeneerd overzigt over die diskussie tot het nummer van morgen te verschuiven. Een korte opgaaf van de sprekers, die het woord voerden, zullen onze lezers vinden onder het berigt van de zitting van de Tweede Kamer.

Het lijdt geen twijfel, of de begrooting zal dit jaar, gelijk voorleden jaar, met groote meerderheid worden aangenomen. Uit de door ons beknoptelijk kenbaar gemaakte verslagen over de begrooting is gebleken, dat de verschillende ontwerpen van wet in de sektiën geen overwegend bezwaar hebben ontmoet.

Dat wil evenwel niet zeggen, dat sommige leden der Kamer bij de aangevangen beraadslaging geen politieke bezwaren zullen opwerpen tegen het ministerie. Maar wij vertrouwen, dat men uithoofde van dien niet zal besluiten tot het verwerpen van één of meerdere hoofdstukken der begrooting. Dat de Kamer het regt heeft om zulks te doen is onbetwistbaar. Wij meenen evenwel, dat men van dat regt een spaarzaam gebruik moet maken, en dat het om meer dan ééne reden op dit oogenblik onraadzaam zou zijn, daarvan thans de toepassing te beproeven. Overigens de proef, al werd zij genomen, heeft geen kans van slagen. En men zou al zeer strijdlustig moeten zijn, om zich daaraan op dit oogenblik te wagen. Het schijnt zelfs, dat de heer Groen zich daarvan zal onthouden. En het is zeer wijs van hem gehandeld.

De voordragt der armen-wet, en het uitblijven der wet op het onderwijs zijn niet bemoedigend; het scheelt veel. Wat het niet tijdig voordragen der wet op het onderwijs betreft; wij kunnen dat verschoonen; maar ook des te minder kunnen wij verschooning vinden voor de volstrekte weigering van ten minste door eene provisionneele wet de vrijheid van onderwijs te begunstigen. En wat de armen-wet aangaat — het is bekend, dat wij haar voor een der verderfelijkste houden, die ooit in ons land is voorgesteld.

Zullen wij daarom het gouvernement bemoeijelijken in zake van begrooting? Wij vertrouwen dat de armen-wet geen kans heeft om te worden goedgekeurd; het onderwijs, hoezeer ook vertraagd, zal toch eindelijk ook eens zijn beurt krijgen: wij zien alzoo geene reden, om het gouvernement water en vuur te ontzeggen, en een ministerieele krisis uit te lokken, die voor niemand wenschelijk is. Overigens gelooven wij dat men tot het in praktijk brengen van het beginsel: *point d'argent, point de Suisses* niet moet overgaan, dan in zekere uitersten, als in het algemeen belang geen ander middel van redding mogelijk is. Daartoe zijn wij niet gekomen; het is verre. Daarvan is het zoo ver, dat wij dit ministerie, ten spijt van onze bovengemelde grieven, wenschen te zien ondersteund.

Bij de begrooting van het departement van de hervormde en andere eerediensten is door de kommissie van rapporteurs aan de regering de vraag gesteld, of men niet kon overgaan tot de opheffing van de ministerien van eeredienst. De meerderheid der kommissie meende de regering daartoe te moeten aansporen; terwijl de minderheid integendeel daarin voor als nog gevaar zag. Maar de geheele kommissie meende eenparig er op te moeten aandringen, dat het gouvernement bij de reorganisatie der kerkgenootschappen de volstrekte scheiding van Kerk en Staat op den voorgrond behoorde te stellen; zoodat men het zeer »zou afkeuren, indien de regering haar zegel hechtte aan het opnemen van eenige bepaling in zoodanig reglement, waardoor vroeger bestaan hebbende banden nog voor de toekomst in stand werden gehouden."

De minister heeft daarop het volgende antwoord gegeven:

»Het is bekend, dat ook de Regering niet vreemd is aan het denkbeeld tot geheele opheffing van de beide Ministerien van Eeredienst; — zij heeft echter geoordeeld ten deze met omzigtigheid te moeten te werk gaan, en tot geen bepaald besluit te komen, dan nadat de verschillende kerkelijke organisatien haar volkomen beslag zullen hebben verkregen.

»Naar het door de Regering met getrouwheid aangekleefd stelsel, om zich geenerlei inmenging in de zuiver kerkelijke belangen der verschillende godsdienstige gezindheden te veroorloven, ligt het buiten hare magt, om het oogenblik te verhaasten, waarop dit onderwerp met gerijpte kennis zal kunnen worden overwogen, en zij moet zich daarom aan de zijde van de minderheid der Kommissie scharen, die voor alsnog het tijdstip tot het nemen van een bepaald besluit niet gekomen acht.

»De meening der kommissie van rapporteurs, volgens welke de ondervinding der laatste jaren zoude hebben geleerd, dat de zaken der verschillende kerkgenootschappen voor zoo verre de Staat daarbij betrokken is, zonder ongelegenheid bij afzonderlijke afdeelingen van twee Departementen van algemeen bestuur kunnen worden behandeld, rust op eene min juiste voorstelling der zaak.

»De beide Departementen van Eeredienst bestaan nog steeds geheel op zich zelve, hebben hunne eigene inrigting en werkkring, en met de departementen, waarvan zij vermoed worden slechts afzonderlijke afdeelingen uit te maken, niets gemeen, dan den persoon, die hen bestiert.

»De vraag, of de bemoeijingen, die thans den werkkring van beide Departemententen van Eeredienst uitmaken, voor eene zoodanige vereenvoudiging vatbaar zijn, dat die, zonder krenking der betrokken belangen, met gelijksoortige of verwante werkzaamheden van één of meer andere Departementen van algemeen bestuur kunnen worden ineengesmolten, is door de ondervinding nog niet opgelost. Deze heeft alleen geleerd, dat het mogelijk is, om het bestuur van één der Departementen van Eeredienst met dat van een ander Departement van algemeen bestuur te vereenigen, en, daar deze proef is genomen gedurende een tijdvak, waarin buitengewone en moeijelijke zaken behandeld zijn, bestaat er aanvankelijk geen bezwaar om op den tegenwoordigen voet te blijven voortgaan.

»De Regering heeft tot dusverre, gelijk reeds boven is opgemerkt, met onwrikbare standvastigheid het beginsel der afscheiding van Kerk en Staat nageleefd, en zal zich, zonder daartoe eenige nadere waarschuwing te behoeven, van iedere inmenging in zuiver kerkelijke belangen zorgvuldig blijven onthouden; maar daaruit schijnt in geenen deele voort te vloeijen, dat daar, waar de belangen elkander aanraken, geene betrekkingen zouden kunnen en moeten blijven bestaan, die voor de Regering de vervulling harer grondwettige verpligtingen meer gemakkelijk kunnen maken; met het oog op die grondwettige verpligtingen zal zij hare handelingen in dezen blijven regelen."

De meerderheid der kommissie was daardoor niet overtuigd dat de opheffing der ministerien niet kon worden bespoedigd. En wat het antwoord der regering betreft omtrent de scheiding van Kerk en Staat, men meende dat daaromtrent eenige ophelderingen noodig waren. Namelijk de aandacht was gevallen op de groote zorg der regering, om zich bij de Hervormde, Luthersche en Israëlitische Kerkvergaderingen te doen vertegenwoordigen, en die *in naam* des Konings te openen. De minister heeft geantwoord, dat zulks geschiedde krachtens de nog bestaande reglementen; maar hij achtte het wenschelijk, dat in de nieuwe organisatie de magt aan de regering werd gegeven, om zich, des goedvindende, bij de synode of dergelijke vergaderingen te laten vertegenwoordigen. Daarin heeft de meerderheid der kommissie geen bezwaar gezien, hetgeen ons verwondert. In alle geval willen sommige genootschappen in hare synode een lid van het gouvernement zien zitting nemen; zij moeten 't weten; en wij hebben er vrede mede, mits daaruit voor een ander kerkgenootschap niet de verpligting wordt afgeleid, om in hare synode een lid van het gouvernement eene plaats te moeten geven, iets waartegen wij Katholijken niet anders kunnen doen dan ten sterkste protesteeren.

De kommissie van rapporteurs over hoofdstuk VI bestond uit de heeren van der Veen, Metman, Dullert, Schiffer en Groen van Prinsterer.

Het verslag der kommissie van rapporteurs voor hoofdstuk IX A, behelst niets dat belangrijk genoeg is om te worden aangestipt, dan een vernieuwden aandrang bij de regering, dat zij zal komen tot een stelsel van schuld-amortisatie.

Afdeeling B van dit hoofdstuk IX geeft slechts aanleiding, blijkens het verslag, tot velerlei vragen van ondergeschikt belang, die wij der vermelding onnoodig achten.

In het Verslag der kommissie van rapporteurs voor de wet op de middelen der Staatsbegrooting van het jaar 1852 leest men:

»Terwijl de voordragten der Regering, rakende de wijzigingen in het belastingstelsel, bij de Kamer worden onderzocht en behandeld, heeft de kommissie van rapporteurs voor de wet op de middelen geoordeeld, zich te dezer gelegenheid van de mededeeling harer beschouwingen over de wenschelijkheid van verandering of hervorming van het bestaande te mogen en te moeten onthouden.

»Dat gevoelen was tevens de uitdrukking van de meening der overgroote meerderheid van de leden, die aan het onderzoek der wet op de middelen in de afdeelingen hebben deelgenomen; waar alleen bij uitzondering door enkele leden beschouwingen van dusdanigen aard zijn medegedeeld, en wenschen tot afschaffing van enkele belastingen zijn geuit, van de verwezenlijking en vervulling waarvan sommigen hunne stem over deze voordragt afhankelijk maakten; — maar overigens algemeen werd begrepen, dat voor de behandeling van dergelijke punten eene meer gepaste gelegenheid bij het onderzoek der bovengemelde voordragten bestond." Daarin heeft de regering volkomen berust.

Wij vroegen gisteren: »Hebben de besturen van instellingen van liefdadigheid zich niet trouw van hunne pligten gekweten? Hebben zij de hun ter beheering en uitreiking toevertrouwde gelden verdonkeremaand? Wij vinden daar geen woord van, namelijk in de memorie van toelichting van het wets-ontwerp op het armbestuur." En voor zoover onze herinneringen reiken, weten wij ons ook niet te binnen te brengen, dat men ooit gehoord heeft van verduistering van armenfondsen. Van katholijke, hetzij kerkelijke of bijzondere, liefdadigheidsbesturen althans is ons daarvan volstrekt niets bekend.

Intusschen schijnt het toch, dat er besturen van instellingen van weldadigheid zijn, die verdacht mogen gehouden worden van zich aan de strenge wetten der eerlijkheid vergrepen te hebben wat betreft de hun toevertrouwde armenfondsen. Immers, wat lezen wij in de *Denkbeelden* van de heeren Tydeman en Heemskerk Az.? »Nalatigheid van eenigen, ontrouw van enkelen in het aanvankelijk met ijver opgevatte beheer van armenfondsen zullen wel overal voorkomen. Maar een ongunstige trek in *onze nationale gewoonten* is voorzeker de zachtheid en zwakheid, waarmede *nalatige rekenpligtigen, ook van weldadige fondsen*, door hunne medebestuurders of superieuren *meestal worden behandeld* (blz. 11)."

Volgens deze woorden van de heeren Tydeman en Heemskerk Az., zou het kwaad, waarvan wij het bestaan naauwelijks hadden durven vermoeden, ook daarom niet, welligt, omdat wij, God lof, bij katholijke instellingen daarvan niets hebben gehoord, eene zekere hoogte bereikt hebben. Is toch de taal van de auteurs der *Denkbeelden* niet overdreven, dan is inschikkelijkheid ten opzigte van »nalatige *rekenpligtigen, ook van weldadige fondsen*" een trek van de »nationale gewoonten", van het nationaal karakter; aan welken trek het niet kan gekomen zijn door slechts een zeer enkele maal nalatige rekenpligtigen, ook van weldadige fondsen, met zachtheid en zwakheid behandeld te hebben. De uitdrukkingen van de heeren Tydeman en Heemskerk Az. moeten doen veronderstellen, dat er zeer dikwijls nalatige rekenpligtigen, ook van weldadige fondsen, tot verantwoording te roepen zijn, doch alsdan meestal met zachtheid en zwakheid behandeld worden.

Zijn echter hunne uitdrukkingen niet te sterk gekleurd? is de verdenking, welke zij op de besturen van instellingen van weldadigheid hebben geworpen, niet onbillijk?

De gegevens ontbreken ons om deze vraag te beantwoorden. Zoo veel evenwel is zeker, dat de auteurs der *Denkbeelden* hunne zware beschuldiging, op ingewikkelde wijze tegen het kerkelijk en bijzonder Armwezen in Nederland ingebragt, zonder eenig bewijs hebben gelaten, dat wij er dus voorshands alle waarde aan ontzeggen en die van alle bewijs ontbloote beschuldiging met hardheid zouden mogen kwalificeeren.

Gaarne plaatsen wij het volgende uit Nijmegen, 17 November:

»Ik vertrouw, dat aan de Redaktie van *de Tijd* niet zal zijn ontglipt de omstandigheid der laatste benoeming van een schoolopziener in Gelderland, in plaats van Mr. J. W. Losecaat Vermeer.

»Meer bijzonder in de gelegenheid zijnde, om een en ander dienaangaande te kennen, en vooral naar aanleiding der geruchten die deswegens verspreid zijn geworden, acht ik het in het belang der zaak niet ondienstig eenige opheldering deswegens te geven.

»Het is van algemeene bekendheid, dat de bevolking van het bovenbedoelde schooldistrikt voor de groote meerderheid belijdt de R. K. godsdienst.

»Evenzeer is het bekend, dat onder de sollicitanten voor die betrekking meer dan een persoon voorkwam, behoorende tot de godsdienstgezindheid der meerderheid van de bevolking in dat distrikt.

»Men weet ook, dat onder de R. K. sollicitanten, in ieder opzigt geschikte sujetten waren.

»Het blijkt, dat meergemelde sollicitanten door de provinciale kommissie *niet* in aanmerking zijn genomen.

»En nu luidt de geschiedenis van deze zaak aldus:

»Men zegt dat de kommissie van onderwijs eene voordragt deed geheel in den geest van een vroeger tijdvak, toen onder Willem I het onderwijs in zuiver protestantschen zin werd geëxploiteerd.

»De hooge regering, die zeer goed weet dat op den duur het zoo grievend krenken van een gedeelte der bevolking in datgene, wat ieder mensch het dierbaarste is, noodzakelijk leiden moet tot twist en tweedragt, zoude, naar men wil, de Gedeputeerde Staten verzocht hebben, om van hun regt van aanvulling gebruik te maken.

»Het kan aan geen twijfel onderhevig zijn, of de bedoeling van het gouvernement was, om zoodoende een der R. K. sollicitanten op de voordragt te brengen.

»De Staten schijnen de bedoeling goed begrepen te hebben; want de booze wereld zegt, dat zij weigerden aan het verlangen der regering gevolg te geven; waarschijnlijk, om zich gelijk te blijven en niet minder te zijn dan de Edel Groot Achtbare voorgangers, die steeds bewijzen gegeven hebben dat zij waren, ook in het burgerlijk en maatschappelijk leven, *exclusief protestant*.

»Het is inderdaad gevaarlijk voor den Staat, als men reeds twee leden in de provinciale kommissie van onderwijs ziet zitting nemen, die de R. Katholijke godsdienst belijden, en waar onder er *één* is, die bij gelegenheid getoond heeft, dat hij niet behoort tot die zachtmoedige lammeren, welke men kan behandelen zoo als men wil, zonder dat hij een enkele klagt durft te uiten. Dat getal vermeerderen, ware het werk van eenen roekelooze!

»Wat er van al deze geruchten zijn moge, zoo veel is zeker, dat de protestantsche onverdraagzaamheid er in geslaagd is om te beletten dat gehoor werd gegeven aan billijke eischen.

»De tijd zal leeren, of men op die hatelijke wijze zal kunnen voortgaan, trots de meer regtvaardige beginselen die zich in Neêrlands Grondwet vertoonen.

»Ik geef u deze geruchten zoo als ze tot mij gekomen zijn, en indien, hetzij de Redaktie, hetzij eenig ander, in de regtvaardige zaak belangstellend persoon, in staat was, om deze gebeurtenis nader toe te lichten, zoude zulks gewis in het belang der openbaarheid van groot nut kunnen zijn."

De *Noord Brabanter* publiceert eene reeks artikelen over het aangeboden ontwerp van wet op het Armbestuur, met welker strekking het ons ten genoegen strekt ons volkomen te kunnen vereenigen. Vele uitmuntende en behartigenswaardige wenken worden in die artikelen aangetroffen. In vele opzigten juist en treffend is, b. v. de volgende tegenstelling tusschen de wettelijke en de christelijke liefdadigheid:

»Er bestaat eene christelijke liefdadigheid; er bestaat eene liefdadigheid van staat; en schoon beide naast elkander kunnen gaan, en geene van beide, in den tegenwoordigen toestand der maatschappij, ontbeerd kunnen, moet men ze echter volstrekt niet verwarren, omdat èn derzelver punt van uitgang, èn derzelver werking, èn derzelver doel geheel verschillend zijn.

»De christelijke liefdadigheid is een godsdienstig gebod, waarin de wet niets te regelen heeft, omdat zij in het *forum conscientiæ* niets te zien heeft. De Christelijke liefdadigheid ziet den mensch in de individu's, terwijl de wettige liefdadigheid den mensch slechts ziet in de massa's. De Christelijke liefdadigheid is in den hoogsten graad weldadigheid; de wettelijke daarentegen is veelmeer policie, administratie en zorg voor den openbaren gezondheidstoestand. Zij ondersteunt de ongelukkigen; maar de Christelijke ondersteunt ze ook, en troost ze daarenboven; zij vermenigvuldigt zich, zij weet zich te behelpen, zij heeft slechts groote hartelijkheid, vurige liefde en geringe middelen noodig om groote dingen tot stand te brengen. De wettige daarentegen moet uitgestrekte gebouwen, strenge tucht en ontzaghelijke middelen bij de hand hebben om groote ellenden en rampen te lenigen, en geen ander doel schijnt ze te hebben dan de menschen te beletten, lastig en schadelijk te worden voor de maatschappij; terwijl de Christelijke liefdadigheid er naar streeft om hun met tijdelijken troost ook een blij vooruitzigt op de eeuwigheid te openen. Want zij behandelt hen als Christenen, als vrienden, als broeders, maar geenszins als cijfers van een grootboek, gelijk de arme lieden door de wettelijke liefdadigheid behandeld en geklassioneerd worden.

»Die christelijke liefdadigheid nu, welke zoo hemelbreed verschilt met de wettige, wil het ontwerp evenwel aan gelijke regelen binden. De uitoefening van een godsdienstigen pligt moet, volgens het ontwerp, aan *profane* wetbepalingen ondergeschikt gemaakt worden. En is het dan te veel gezegd, dat daardoor de grondwettig erkende godsdienstvrijheid gekrenkt wordt?"

Heden vierde de *Vereeniging tot Weldadigheid*, bij het einde van haar tiende Vereenigings-jaar, haar plegtig jaarlijksch kerkelijk feest, om den goeden God dank te zeggen voor de ook dit jaar weder ruimschoots ondervonden zegeningen, en om over haren verderen arbeid den voortduur dier zegeningen van Zijne liefde af te smeeken. De Zeer Eerw. Pater J. L. B. Frees, pastoor der kerk van den H. Augustinus, had bereidwillig zijne kerk voor deze plegtige feestviering beschikbaar gesteld, waar ten $10\frac{1}{2}$ ure eene solemneele hoogdienst gevierd werd. De feestrede werd gehouden door den Zeer Eerw. Pater A. Frentrop, aan wiens ijverige en liefderijke bemoeijingen de *Vereeniging tot Weldadigheid* zulke dure verpligtingen, heeft en door wiens opwekkende taal van heden, velen, naar wij van harte wenschen, zich opgewekt mogen gevoeld hebben, om de pogingen dezer liefdadige *Vereeniging* door hunne medewerking te schragen.

De Kerkeraad der Waalsche Gemeente te 's Gravenhage heeft aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal eene petitie ingezonden, waarin die gemeente hare grieven tegen de Armenwet uiteen zet. Dit verzoekschrift is onderteekend door den heer J. D. Revel, voorzitter, en J. C. J. Secretan, sekretaris van gemelden Kerkeraad.

Te Rotterdam is gisteren ontvangen eene telegrafische dépêche uit Triest, met berigten uit Batavia, loopende tot 30 September. Zij behelzen geen politiek nieuws van belang. De gewezen gouverneur-generaal Rochussen was den 27 dier maand naar Calcutta op reis gegaan.

Java KOFFIJ gezocht. *Padang* $f\ 25\frac{1}{2}$.

SUIKER voor Sidney gevraagd. Te Samarang en Sourabaya No. 16 tot $f\ 13\frac{1}{4}$ à $13\frac{3}{4}$, Batavia No. 17 f 14. Voor de Perzische Golf zijn gedaan 500 pic. No. 18 tot $f\ 14\frac{3}{4}$ en 5000 pic. No. 10 11 tot f 11 à $f\ 11\frac{1}{2}$.

RIJST. Ordinair f 135; 200 koyangs zijn gedaan tot f 165 voor blank *Batavia* en 400 koy. *Tafelrijst* tot f180.

ARAK op f 50 gehouden. INDIGO f 3.70.

Koe-HUIDEN tot f 185 gezocht, *Buffels* tot f 185 à f 190 gehouden.

PEPER f 18 gehouden. *Padang* CASSIA VERA f 18.

Java TABAK, *Schreyner*, 53 c.

Z. M. heeft 1° erkend als vice-konsul van Belgie te Rotterdam den heer Isidore van Cutsum; 2° de volgende pensioenen verleend, als aan den schout-bij-nacht Tengbergen f2400; aan de kapiteins ter zee W. baron de Raet, C. van der Hart, S. J. grave van Limburg Stirum, J. van Cats, baron de Raet en W. T. Baars elk f1800; aan de kapitein-luitenants ter zee C. J. Eeg, D. van der Hart en J. Modera f1500, en aan Jhr. C. G. van Hoogenhouck Tulleken f1400; aan den eersten kapitein bij het korps mariniers D. Lampeus f1080.

's GRAVENHAGE, 16 Nov. In de residentie is aangekomen de heer de Steinberg, zaakgelastigde van Z. M. den Koning van Hanover bij de Hoven van Nederland en Belgie, komende van Hanover, met gevolg.

GORINCHEM, 15 November. Naar wij vernemen heeft de heer A. J. van der Aa alhier, een zeer vleijenden brief van wege H. M. de Koningin-moeder ontvangen, voor de door hem aan H. M. aangebodene laatste deelen van zijn aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden; eene dergelijke eer was hem reeds vroeger van wege Z. M. den Koning te beurt gevallen.

Op heden ontving onze stadgenoot, de heer J. Noorduyn, de uitgever van het *Aardrijkskundig Woordenboek* van A. J. van der Aa, van Z. M. den Koning der Belgen de groote gouden medaille, als blijk van Zr. Ms. tevredenheid voor het exemplaar van genoemd werk, dat de uitgever aan Z. M. gezonden heeft."

(*N. R. C.*)

's HERTOGENBOSCH, 12 November. Men zal zich herinneren, dat op 3 September dezes jaars, zekere Wouters Schijvenaars, uit de gemeente Kruisland onder Zevenbergen, zich alhier bij den koncierge van het huis van arrest aangaf, ten einde zich gevangen te geven, zeggende, dat hij veel kwaad gedaan had; dat genoemde koncierge den kommandant der alhier gevestigde brigade marechaussée ontboden hebbende, genoemde Schijvenaars aan dezen bekende, dat hij in den nacht van 31 Aug. op 1 Sept. 1851 het huis zijns broeders, Adriaan Schijvenaars, landbouwer te Kruisland, had in brand gestoken; dat hij zich onmiddellijk had verwijderd en aanvankelijk de wijk naar Belgie genomen, zonder, te weten, welke gevolgen zijne euveldaad had gehad; dat echter zijn kwaad geweten hem zoo bezwaard had en hem zooveel benaauwdheid veroorzaakte, dat hij op zijne schreden was terug gekeerd, ten einde zich zelven aan te geven en zijne schuld te erkennen, van al hetwelk proces-verbaal werd opgemaakt, met hetwelk Schijvenaars naar Breda werd gezonden, in welk arrondisement het feit is gepleegd. De beschuldigde is thans door de arrond. regtbank aldaar naar het provinciaal hof van Noord-Brabant verwezen, ten gevolge waarvan hij dezer dagen wederom naar deze stad is overgebragt Uit de instruktie der zaak moet gebleken zijn, dat Wouter Schijvenaars, ten gevolge van diefstal bij zijnen broeder, korrektioneel is veroordeeld geweest, en eene gevangenisstraf heeft ondergaan; dat hij, na voleindiging zijner straf, wraak tegen zijnen broeder koesterde en voorts bedreigingen tegen denzelven heeft gedaan; dat hij de schuur zijns broeders heeft in brand gestoken en tengevolge daarvan ook het huis zijns broeders is afgebrand; en dat genoemde zijn broeder, zijne koe uit den stal willende redden, zoodanig is gebrand, dat hij nog in den avond van den 1 September aan de brandwonden is overleden.

(*H.*)

's HERTOGENBOSCH, 14 Nov. In de zitting der Prov. Staten van 12 November zijn ingekomen 7 adressen van polderbesturen uit de Langstraat en het Beneden-Land van Heusden, houdende verzoek, dat niet zal besloten worden tot den aanleg van een uitwaterings-kanaal van Geertruidenberg over 's Hertogenbosch naar Waspik, alvorens gemelde polderbesturen gehoord zijn, aangezien zij kunnen bewijzen eigenaars te zijn van het Oude Maasje, waarin gemeld kanaal moet uitlekken. Deze rekwesten zijn naar de 4de afdeeling verzonden.

In de zitting van den 13den November heeft de heer van der Poest Clement voorgesteld, al de stukken wegens het uitwaterings-kanaal te doen drukken en aan de leden rond te zenden, en de zaak zelve te behandelen in de zomerzitting van 1852; door een ander lid is daarentegen voorgesteld, het rapport aan te hooren en daarna een reces van 14 dagen te nemen. Op de aanmerking van den voorzitter, dat beide voorstellen eene zaak golden, waarover nog niet gerapporteerd was en welke vreemd was aan de orde van den dag, is daaraan geen verder gevolg gegeven. Door den heer Mr. N. Sassen is een voorstel ter tafel gebragt, strekkende tot afschaffing of wijziging van zoodanige prov. verordeningen, welke volgens de nieuwe wetgeving, niet meer tot de bevoegdheid der prov. staten, maar tot die der gemeenteraden behooren. Verzonden naar de 2de afdeeling.

— In de zitting van heden is besloten, dat door de provincie zal bijgedragen worden 50 pCt. in de kosten van den aanleg van een rijksweg van Eindhoven naar de Limburgsche grenzen, zoo als die door het gouvernement is voorgesteld. Vervolgens is rapport uitgebragt van de 4de afd. over de ontwerpen van uitwatering voor de bovenpolders in de provincie Noord-Brabant en concludeerde de afd. in een merkwaardig rapport, dat de staten de rigting van Grave over 's Hertogenbosch naar Waspik, onder eenige daarbij gevoegde bepalingen als verkieslijk zouden verklaren, met bijvoeging, dat zij vertrouwen, dat aan het vroeger aanbod van f900,000 door de belanghebbende polders gestand zal worden gedaan; doch tevens vermeenen, dat van wege de provincie geene bijdragen behoeven verleend te worden. Eene langdurige en hevige diskussie is daarop ontstaan over den tijd, waarop deze zaak in behandeling zou komen. De verwarring steeg ten top, toen eindelijk de voorzitter, na alle middelen van konciliatie uitgeput te hebben, bepaaldelijk voorstelde, de stukken ter visie te leggen, eenige derzelve te doen drukken en rondzenden en de beraadslagingen te bepalen op heden over 14 dagen, waarna de vergadering tot dien dag op reces is gescheiden.

EINDHOVEN, 16 Nov. Gisteren had de installatie van onzen nieuwen raad plaats. Tot wethouders werden benoemd, de heeren: J. van Lierop en J. Smits van Oijen, terwijl laatstgemelde met den heer E. M. Jon... bloedt, tot beambten van den burgelijken stand werden gekozen.

Onze *Harmonie* bragt bij die gelegenheid onzen nieuwen raad eene serenade.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Maandag, 14 November.

De *Voorzitter* geeft te kennen, dat de nieuw benoemde kommies-griffier der Kamer, de heer Beaujon, bereid is de vereischte eeden af te leggen. Tot dat einde door den griffier binnengeleid zijnde, legt hij die eeden af. De *Voorzitter* wenscht hem geluk met zijne benoeming. Hij hoopt, dat hij op hoogen prijs zal stellen de onderscheiding, hem boven zoo vele anderen te beurt gevallen; dat hij zijne betrekking zal waarnemen met dien vlijt, ijver en naauwkeurigheid, welke de Kamer geteoud heeft van hem te verwachten.

Zijn ingekomen twee Koninklijke Boodschappen, ten geleide van een gelijk getal ontwerpen van wet. Het *eene* strekt, tot goedkeuring der artt. 6, 7 en 8 der tusschen Nederland en Pruissen gesloten overeenkomst, tot wering van den sluikhandel; het *andere*, tot regeling van het muntwezen in West-Indië en ter kuste van Guinea. — Drukken, ronddeelen en verzenden naar de afdeelingen.

De Voorzitter geeft kennis, dat door de afdeelingen benoemd zijn tot rapporteurs over eene der aanhangige naturalisatie-wetten, de heeren: Bots, van Hasselt, Blaupot ten Cate, Dommer van Poldersveldt en de Lom de Berg, over het ontwerp tot vaststelling der begrooting van pensioenen voor burgerlijke ambtenaren, de heeren: Slicher van Domburg, van Hasselt, van Zuylen, van Akerlaken en Dirks.

De kommissie van rapporteurs is gereed met hare algemeene verslagen: 1°. over het ontwerp, inhoudende Hoofdstuk VIII der staatsbegrooting over 1852. Dit stuk wordt gedrukt en zal heden worden ronddgedeeld. De beraadslagingen zullen plaats hebben in de orde der verschillende begrootingswetten.

2°. over dat, tot aanwending van fondsen wegens het Muntwezen. Drukken en ronddeelen; terwijl de dag der beraadslagingen nader zal worden vastgesteld.

Aan de orde van den dag zijn de algemeene beraadslagingen over de Begrootingswetten van 1852.

De heer *de Moraaz* vraagt de afschaffing van eenige accijnsen, en ofschoon hij alle hoofdstukken der begrooting niet goedkeurt, gelooft hij nogtans dat het totaal-cijfer niet veel tegenstand zal ontmoeten.

De heer *van Wylick* is van oordeel dat onze belastingen te veel op de gegoede klassen drukken. Hij behoudt zich zijne stemming over onderscheidene hoofdstukken der begrooting voor tot bij de diskussie; maar hij zal tegen de wegen en middelen stemmen, zoo lang de bestaande accijnsen onveranderd blijven.

De heer *Blaupot ten Kate* is geen voorstander van bezuinigingen wanneer het onderwijs en nijverheid geldt; maar hij zou de hoofdstukken betreffende onze diplomatische zendingen, en het leger, enz. willen verminderd zien. Hij verklaart zich vooral tegen de wegen en middelen en noemt het stelsel dat men tot grondslag genomen heeft, onbillijk, onregtig en onzedelijk. Hij behoudt zich zijne stemming voor.

De heer *van Goltstein* zal zijne stemming laten afhangen van de rigting die de diskussiën zullen nemen.

De heer *Bachiene* ontwikkelt eenige algemeene beschouwingen over de staatkunde der regering en den finantieelen toestand. Hij moet aan den tot hiertoe gevolgden gang van zaken zijne volledige goedkeuring hechten; maar wat de finantien betreft, bepaalt hij zich tot het aangeven van eenige punten die gewijzigd en verbeterd zouden kunnen worden. Hij zal voor het budget stemmen.

De heer *Hengst* zal tegen eenige hoofdstukken stemmen.

De heer *van der Veen* zal de wet op de wegen en middelen niet kunnen goedstemmen, zoolang deze gegrond zijn op het tegenwoordig belastingstelsel dat hij onbillijk acht, en als eene belemmering beschouwt van de ontwikkeling der nijverheid, en als eene gestadige aanmoediging tot de voortplanting van het pauperismus.

De heer *Reinders* ziet niet in dat de bezuinigingen ernstig gemeend en belangrijk zijn. Hij gelooft dat het doel niet is bereikt en dat er nog veel te doen overblijft.

De heer *Hofman* zal voor de meeste hoofdstukken stemmen, maar hij wil echter niet, dat men daaruit opmake dat hij de politieke rigting der regering goedkeurt. Hij vraagt vooral dat de Regering een ernstig antwoord geve op deze vraag: Is het in waarheid onmogelijk om grooter bezuinigingen in te voeren?

De heer *Groen* behandelt de volgende vraag: Wat leert ons de ondervinding aangaande de magt van het tegenwoordig ministerie om aan de voorschriften der Grondwet en de wettige eischen des volks te voldoen?

Zijn dubbel antwoord is ongunstig voor het ministerie. Hij bestrijdt vooral de strekking naar Staatsalmagt, die hij bij de Regering meent te bespeuren. Overigens zal hij waarschijnlijk voor de aanneming van het budget stemmen.

Morgen ten elf ure het vervolg der beraadslagingen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Nov. De dagbladen houden zich bijna uitsluitend bezig met beschouwingen, betreffende de stemming over het voorstel der regering tot intrekking der kieswet en herstelling van het algemeen stemregt. Men weet dat 353 leden *tegen* en 347 leden *voor* hebben gestemd, zoodat het besluit der Vergadering om niet tot eene tweede beraadslaging over dit voorstel over te gaan, met eene meerderheid van slechts zes stemmen is genomen. Buitendien blijkt uit verklaringen in het regeringsblad, dat drie leden, die *voor* wilden stemmen, een oogenblik te laat kwamen om aan de stemming te kunnen deelnemen.

De republikeinsche bladen en die der oppositie zijn van oordeel dat door deze stemming de kieswet zedelijk te niet gedaan, en de zege van het algemeen stemregt verkregen is. De *National* zegt o. a.: »Eene meerderheid van zes stemmen, dat is het slot der rekening voor de koningsgezinden. Zoo drie stemmen zich verplaatst hadden, zou de kieswet reeds gevallen zijn. Wat zedelijke kracht heeft eene wet, die in drie stemmen haar eenigen steun heeft? Zouden drie stemmen drie millioen burgers van het kiesregt kunnen uitgesloten houden? Zoo er ooit iets onmogelijk is geweest, dan is het dit."

Doch de meerderheid der Wetgevende Vergadering heeft een nader besluit betreffende de kieswet genomen, waaruit blijkt, dat onder de talrijke minderheid, die voor de tweede overweging van het voorstel der regering heeft gestemd, velen zijn die niet tot het onbeperkte algemeen stemregt terugkeeren, maar alleen de bestaande kieswet gewijzigd willen hebben. Er is namelijk bij de Wetgevende Vergadering sedert geruimen tijd een uitgebreid wets-ontwerp tot regeling der gemeentebesturen aanhangig; eene kommissie der Vergadering, meest uit legitimisten bestaande, heeft dat ontwerp onderzocht, en daarin betreffende het gemeentelijk kiesregt bepalingen gebragt, die van de algemeene kieswet aanmerkelijk afwijken en het stemregt binnen minder enge grenzen beperken: de kommissie stelt tweederlei kiezersdomicilie, waarvan het eene, gelijk in de algemeene kieswet, door driejarige inwoning in eene gemeente, het andere door voldoening aan de verpligting tot krijgsdienst in eene gemeente, gepaard met eene inwoning gedurende minstens zes maanden, gevestigd wordt. In de zitting der Vergadering van eergisteren werd, van wege de kommissie voor de gemeentewet, voorgesteld, het gedeelte dier wet betreffende het kiesregt, afgescheiden van de overige hoofdstukken, aan de orde van den dag te stellen voor Maandag den 17 dezer. Dit voorstel werd, zonder hoofdelijke stemming, met vrij groote meerderheid aangenomen; alleen de linkerzijde, met eenige uitzonderingen, verklaarde zich daartegen.

Daar nu, zoo redeneert men, algemeen erkend wordt dat in een land, waar het algemeen stemregt bij de konstitutie voor alle verkiezingen is aangenomen, het bestaan van tweederlei kiezerslijsten eene ongerijmdheid wezen zou, zal het besluit der Vergadering over de regeling van het gemeentelijk kiesregt tevens een besluit over het kiesregt in het algemeen zijn, en de aanneming van het door de kommissie voor de gemeentewet opgestelde ontwerp zal bijna op hetzelfde nederkomen, als de herstelling van het algemeen stemregt die het gouvernement heeft voorgesteld. Alleen zou deze loop der zaak het eigenaardige hebben, dat het hoofdpunt bij de behandeling eener bijzaak beslist zou worden, en dat de verandering der kiesordening van de Vergadering en niet van den President zou uitgaan; en juist dit laatste punt is het, waaraan de leiders der meerderheid in de Wetgevende Vergadering het meeste gewigt hechten, als strekkende tot handhaving van de waardigheid der wetgevende magt.

Overigens is er weinig nieuws te melden. De weigering van den heer Blondel om de porteleuille van finantien te aanvaarden geeft aanleiding tot veelvuldige geruchten van een ministerieele krisis; doch de aandacht van het groot publiek was van daag hoofdzakelijk gevestigd op de heden plaats gehad hebbende trekking der loterij van gouden staven (waarvan de uitslag reeds per telegraaf is bekend geworden).

— De *Constitutionnel* steekt den draak met de volksvertegenwoordigers, die Donderdag een goed gedeelte van den nacht in de Wetgevende Vergadering hebben doorgebragt, op grond van geruchten van een *coup d'état*.

De bekende Montagnard P. Leroux heeft op het bureau der Vergadering, als amendement op het voorstel der kwestors, het voorstel gedeponeerd om in alle kazernen niet een artikel der konstitutie, maar de geheele konstitutie te doen aanplakken.

— De debatten in het proces van Lyon zijn gisteren voortgezet en zullen Woensdag ten einde gebragt worden, waarna men spoedig het requisitoir van het openbaar ministerie en de uitspraak verwacht.

MADRID, 11 Nov. De regering heeft een wets-ontwerp ingediend, houdende strafbepalingen tegen degenen, die de rigtige uitoefening van het kiesregt door omkooping, geweldoefening, bedreigingen of op andere wijze storen. Het ontwerp behelst onder anderen de aan Engeland ontleende bepaling, dat een kiesdistrikt, alwaar bij eene verkiezing de openbare orde gestoord wordt, of welks verkiezing meermalen wegens laakbare handelingen wordt vernietigd, door de Cortes tijdelijk van het kiesregt kan worden vervallen verklaard.

— Er blijft steeds veel spraak van eene wijziging in het ministerie. Men zegt dat de gen. Narvaez weder in het kabinet zal treden en dat aan den heer Donoso Cortes, thans gezant te Parijs, de portefeuille van buitenlandsche zaken zal worden aangeboden.

— Men verneemt dat het voorstel van den heer Infante, in den Senaat gedaan, strekkende om het tegenwoordig ministerie te laken, na eene langdurige discussie is verworpen.

ENGELAND.

LONDEN 16 Nov. Het wordt thans voor stellig verzekerd, dat Kossuth den 20 November met het Amerikaansche stoomschip *Humboldt* van Southampton naar New-York zal vertrekken.

Kossuth heeft zich in zijne jongste toespraak aan het Engelsch gepeupel met veel ophef beroemd op de blijken van sympathie, die hij van het »edelaardig België" ontvangen heeft. Die sympathie is hem echter gebleken door eene *deputatie* van twee personen, waarvan de een een letterzetter is van eene Brusselsche drukkerij. Deze deputatie, beeldde zich in het Belgische volk te vertegenwoordigen, en werd ll. Zondag door Z. Exc. Mgr. Kossuth plegtig ontvangen, en begiftigd met een vlag van de Hongaarsche kleuren. De deputatie weet op dit oogenblik nog niet wat zij met dat zonderling geschenk moet uitvoeren.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 17 Nov. Onze *Ztg.* weerspreekt het berigt dat het zegel op de dagbladen zou hersteld worden.

— De sedert eenigen tijd gevoerde onderhandelingen wegens eene abdikatie van den groot-hertog van Hessen ten gunste van zijnen opvolger, zijn volgens de *Kölln. Ztg.* afgesprongen op financieele bezwaren.

— Van het onlangs te Berlijn ontdekte komplot zijn slechts 2 personen in hechtenis gehouden.

WEENEN, 12 Nov. Heden zijn een 40tal personen gearresteerd, die door windhandel, het buiten omloop brengen van zilver of door andere streken een ongeoorloofden invloed op den koers der fondsen uitoefenden.

— Het besluit nopens de vermindering van het leger, is reeds ten uitvoer gebragt.

— De *Oestr. Reichszeitung* verklaart zich in een artikel over de Presidentsverkiezing in Frankrijk ten gunste van den tegenwoordigen President der Republiek.

ITALIE.

Berigten van Rome uit Milaan medegedeeld, melden dat in de Eeuwige Stad eene zeer gewenschte rust heerscht.

Het Duitsch-Hongaarsch Kollegie in het paleis Borromeus is geopend, en belooft een goeden uitslag. De Eerw. PP. Jezuiten stichten een nieuw Kollegie te Velletri.

Den 4 November den feestdag van den H. Carolus, heeft de H. Vader de kerk San Carlo, de nationale kerk der Lombardijers bezocht.

Z. Em. de Kardinaal-Vikaris heeft bij een *invito sacro* eene godsdienstige herinnering verordend aan den H. Leonardus de Porto-Mauritio, die den 26 dezer maand, juist eene eeuw geleden, den dood der gelukzaligen stierf in de cel van het klooster van den H. Bonaventura, wanneer Paus Benediktus IX, zijn dood vernemende, uitriep: »Wij hebben een grooten dienaar Gods verloren, maar wij hebben een beschermer te meer in den hemel." De H. Vader, Pius IX, die geene gelegenheid laat voorbijgaan om den godsdienstigen geest der hem zoo dierbare bevolking van Rome te verlevendigen, heeft bij deze gelegenheid eene missie met vollen aflaat in den vorm van een jubilé verleend. Voorwaar deze politiek is in den tegenwoordigen toestand verreweg de beste. God bidden, Hem om ontferming aanroepen, en den hemel geweld aandoen door boetvaardigheid en verbetering des levens, ziedaar het voortreffelijkste middel om de stormen af te wenden, die Italie bedreigen, want Hij alleen, in wiens hand wij ons bewegen en zijn, vermag het Schiereiland te redden uit het gevaar.

Men verwacht tegen het einde van December een konsistorie tot benoeming van Bisschoppen.

Men is druk bezig met het rekruteren van 25,000 man Romeinsche infanterie, die de Fransche uniform zullen aannemen. Men ziet hierin een bewijs van de goede verstandhouding tusschen den Franschen generaal en het pausselijk bestuur.

De *Spectateur de Genève* meldt dat vele jeugdige studenten der Universiteit te Turijn zich eerdaags gezamelijk naar den minister van openbaar onderwijs zullen begeven om de herstelling van het katholijk onderwijs te verzoeken.

Te Napels is het proces ten einde gebragt van de zoogenaamde *pugnalatori* (dolkdragers), welke de koninklijke familie wilden vermoorden en de republiek uitroepen. Vier werden tot levenslange verbanning veroordeeld, tien vrijgesproken.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 17 Nov. Van Meekrap werd heden veel ter markt gebragt en verkocht tot ferme prijzen; de meeste vraag bestond voor de heldere soorten.

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 17 Nov. De aanvoer van Nieuwe Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche Tarwe was heden grooter als op de laatste marktdagen, de vraag ook vrij levendig zijnde is alles tot eene verhooging van *f* 3. a 6 willig opgeruimd. — Van Jarige dito was de aanvoer klein, en deze soort heeft mede ruim vorige prijzen opgebragt. — Voor

Roode soorten was meerder kooplust en bleef ruim prijshoudend met goeden handel. — Poolsche bij gerijven gedaan.

Puike O. Zeeuws., Vlaams. en Overm. 1849 en 1850 *f* 204, 228; mindere en afwijkende *f* 183, 198; puike n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. 1851 *f* 237, 249; mindere en afwijkende *f* 222, 234; Blaauwe *f* 204, 219. — 158/2 ℔ witbonte Poolsche *f* 287; 164/2 ℔ jar. Hoogl. Kleefs. *f* 280; 166/2 ℔ nieuwe dito dito *f* 280; 160/2 ℔ jar. Kleefs. *f* 260; 164/2 ℔ nieuwe Bovenl. Ris *f* 268.

Rogge. Nieuwe Zeeuwsche, Vlaamsche en Noordbrabandsche tot *f* 3 hooger willig opgeruimd. — Vreemde soorten tot verhoogde prijzen bij partijen verhandeld.

Zeeuws. en Vlaams. jar. *f* 183, 195; Noord-Brabantsche dito *f* 171, 180; Zeeuws. en Vlaams. nieuwe *f* 177, 195; Noord-Brabantsche dito *f* 168, 180. — 143, 144/2 ℔ Koersche in Entr. *f* 185, 182; 142/2 ℔ n. Archang. *f* 180; 156/2 ℔ dito Grootbrabandsche *f* 197; 148/2 ℔ oude Fransche *f* 185; 148/2 ℔ jarige dito *f* 192; 147/2 ℔ Wittinne *f* 190; 150/2 ℔ oude Koningsberger *f* 185; 148/2 ℔ Koers. *f* 200; 141/2 ℔ oude Archangel *f* 175.

Gerst, Zeeuwsche en Vlaamsche Winter en Zomer schaarsch aangevoerd en *f* 3 hooger betaald. — Gedroogde zeer willig en hooger. — Van Ongedroogde is een partij zeer mooije Grove Deensche aan de markt gekomen hetwelk op 141/2 ℔ a *f* 170 Entrepôt geveild werd.

N. Zeeuws. en Vlaams. Winter *f* 132, 147; Nieuwe dito en dito Zomer *f* 135, 144. — 131/2 ℔ Koersche in Entrepot *f* 160 ct.

Haver, Zeeuwsche en Inlandsche in eenen doen. Zeeuwsche en Polder Korte *f* 90, 114; Dito en dito Voeder *f* 69, 84.

Boekweit. Noord-Brabandsche *f* 2 hooger betaald. Op 140/2 ℔ N. Noord-Brabandsche *f* 154, *f* 156, 158; Groot-Brabandsche *f* 158; oude Fransche *f* 130, 135; geringe nieuwe Fransche *f* 128.

Paardeboonen als voren. — Duivenboonen minder begeerd. Nieuwe Zeeuwsche Paardeboonen *f* 138, *f* 153; Nieuwe Duiveboonen *f* 165, 180.

Bruine Boonen 20 a 30 Cents per Mud hooger betaald. Witte Boonen in goede drooge soorten schaarsch ter markt en zijn de beste tot ruim 30 cents per Mud hooger weggenomen. Walchersche Witte *f* 262½, 277½; Zeeuwsche dito *f* 231, 261; Dito en Walchersche Bruine *f* 225, 285.

Erwten. Blaauwe ruimden vlug op tot eene verhooging van 10 a 20 cents per Mud. — Graauwe en Witte schaarsch en ruim prijshoudend. Een partijtje Witte Deensche werd op *f* 210 Entrepot gehouden. Nieuwe Walchersche Blaauwe *f* 202½, 217½; Dito Zeeuwsche dito ordinaire *f* 189, 210; dito dito dito groote *f* 213, 225, dito dito Witte *f* 189, *f* 204; dito dito Graauwe *f* 225, 240; Dito Geldersche dito *f* 255, 300.

Koolzaad, wederom iets hooger. Zeeuwsch, Vlaamsch en Overmaasch is van 47 tot 50 £ naar deugd betaald.

Slag-Lijnzaad niets in omgegaan. Zaai-Lijnzaad lager, puik Zeeuwsch 86 a 88 stuivers per Dordsch Achtendeel, minder dito van 76 tot 84 stuivers naar deugd.

Hennipzaad *f* 178 a 180 verkocht.

Kanariezaad in eenen doen van *f* 7 tot 7,30 per Mud.

Bruin Mosterdzaad, nieuw *f* 14, 16, Geel dito dito *f* 9, *f* 12 per Mud.

Raapkoeken *f* 56, 58; Lijnkoeken *f* 85, 110 per 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe, 157/2 ℔ oude witbonte Poolsche *f* 285. — Rogge, in Entrepot: 144/2 ℔ Koersche *f* 187; 143/2 ℔ dito *f* 188; 140/2 ℔ oude Riga *f* 173; 144/2 ℔ nieuwe Archangel *f* 184, 185; 144, 145/2 ℔ jarige Libau *f* 190, 195 in Consumptie en te Schiedam: 147/2 ℔ Arendsburger *f* 207 3/m.; 145/2 ℔ Pernau *f* 200 ct. — Gerst 131/2 ℔ Koersche Entr. *f* 160 1/m.; 136/2 ℔ Reval *f* 172; 131/2 ℔ Koersche te Schiedam *f* 165; 128, 130/2 ℔ Liebau te Schiedam *f* 162, 164 ct., 167 3 m. — Boekweit. Vlaamsche *f* 152.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 23,30 a —	Pruissische	*f* 34⅛	a —
Napelsche	—,— ,, —	Spaansche	—,—	,, —
Div. in £St.	11,77½ ,, —	Hamb. Russ.	36	,, —
Eng. Russen	—,— ,, —	Russ. in Z. R.	$36\frac{11}{16}$	,, —
Fransche	56⅛ ,, —	,, Pap. ,,	—	,, —
Belgische	56⅛ ,, —	Pools. in Fl.	27⅛	,, —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f*	9,65 a	9,75
Oude Geraude Dukaten	»	5,50 »	5,60
Wigtige Souvereinen	»	11,80 »	11,90
» Pistolen	»	9,50 »	9,60
Stukken van 20 Francs	»	9,40 »	9,50
Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn		10¾ à 11¼	pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters	per Stuk *f*	2,55 à	2,60
Stukken van 5 Francs	»	2,33 »	2,36
Brabandsche Kroonen	»	2,65 »	2,70
Fransche	»	2,70 »	2,75
Pruissische Daalders	»	1,74 »	1,77
Zilver 1000 à 980	*f*	—,— à	—,—
» 900 » 700	»	104,50 »	105,—

OBLIGATIËN PORTUGAL 1823. — Op last van het Keizerlijk Braziliaansch gouvernement hebben de agenten te Londen de betaling der coupons dezer obligatien, verschijnende 1 December aanstaande, aangekondigd.

OBLIGATIËN BRAZILIE 1843. — De coupons dezer obligatien, verschijnende 1 December aanstaande, zullen alsdan ten kantore der agenten te Londen worden betaald.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 17 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 49⅝; 5 pc. 95½; 1840, 5 pc. 98¾; Spanje Ard. 5 pc. 15½; Binnenl. 3 pc. 35½; Coupons —; Rom. Leening 74.

MADRID, 11 Nov. Spanje 3 pc. $36\frac{3}{16}$; Ardoins 5 pc. 16½; Uitg. Schuld $6\frac{3}{16}$; Coupons 8⅓.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fondsen	Rente	17 NOV. 4½ u. gebl.	18 NOV. 4½ u.		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		$57\frac{7}{16}$	57½	57⅝	57½
Dito Dito	3	67¼	67¼		
Dito Dito	4	$88\frac{9}{16}$	88½	88⅝	$88\frac{9}{16}$
Dito Obligatien O. I.	4				
Amortis. Syndic.	3½	87¾	88		
Handel-Maatschappij	4½	108⅜	108½		
Aand. Rijn-Spoorweg					
Aand. Holl. S. M.		57	57	59	
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv		46½	46½	$46\frac{9}{16}$	
FRANKRIJK, Obligatien	3	51⅝	51⅝	51¾	51¾
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5	$15\frac{13}{16}$	$15\frac{15}{16}$	16	16
Dito Dito » 510		15⅞	15⅞	$16\frac{1}{16}$	16
Dito Onbep. Stukken		$15\frac{13}{16}$	$15\frac{15}{16}$	$16\frac{1}{16}$	
Dito	3	38¾	38⅞		
Dito Binnenl. 2400 P.		$35\frac{3}{16}$	35¼	$35\frac{5}{16}$	
Coup. *Ardoins*		$7\frac{15}{16}$	$7\frac{15}{16}$	8	
Passive		5¼	5⅜		
Fransche Uitgest.		$5\frac{3}{16}$	5¼	5⅜	
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu	4	34	33⅞	$33\frac{15}{16}$	
Dito Dito		33⅜	33¼		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	104¼	104¾	104⅞	104⅞
Dito Dito 1828 en 1829		103¾	103¼		
Cert. bij d°. 1831 en 1833		94¼	94¼		
Dito	4½	$99\frac{15}{16}$	$99\frac{15}{16}$	100	
Dito bij *Hope*	4				
Dito bij *Stieglitz en C°.*			87½	87⅝	
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		65⅞	65⅞	66	
POLEN, Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën		$2\frac{1}{16}$			
PRUISSEN, Aand met Lot. R. 50	*f*				
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	70	70¼	70⅜	
Dito	2½				
Dito Nieuwe	2½	36⅜	$36\frac{7}{16}$	36½	
Dito Nieuwe	5	77⅞	77¾	77⅞	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4	59½			
Aand. met Loting fl. 500	*f*				
Nieuwe dito » 250					
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5	89	90		
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	4½				
MEXICO	5	22½	$22\frac{7}{16}$	23⅛	22⅞
VENEZUALA 6 pCt. nu	3	33	33		
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½	14¼			
ECUADOR					
Grieken	5				

1 pCt. Spanje $16\frac{3}{16}$, $\frac{5}{16}$; Haarlemmermeer 5 pCt. 103½.

Naar Binnenl. fondsen was heden wederom veel vraag, hetgeen de markt daarin eenigzins deed stijgen. Van Vreemde zijn Spaansche op het verhoogde Londensche merk derzelve van gisteren en ook op goede kooporden, circa ⅛ pCt. gerezen; de overige soorten verkeerden meest alle in eene willige stemming, met vrij veel affaire, voornamelijk Mexicanen, welke ruim ¼ pCt. boven de slotkoers van gisteren sluiten.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 3 pCt., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56	Livorno	2/m.	*f* 38⅜
,,	zigt	,, 56⅜	Napels	,,	,, 79¼
Bordeaux	2/m.	,, $55\frac{9}{16}$	Petersburg	,,	,, 1,82½
,,	½/m.	,, $55\frac{13}{16}$	Weenen	6/w.	,, 27¾
Madrid	3/m.	,, 242½	Augsburg	,,	,, 35¼
Cadix	,,	,, 243½	Frankfort	,,	,, 98½
Seville	,,	,, 240½	Hamburg	2/m.	,, 34¾
Bilbao	,,	,, 241½	,,	zigt	,, $34\frac{15}{16}$
Lissabon	,,	,, 41¼	Londen	2/m.	,, 11,77½
Porto	,,	,, 41¼	,,	zigt	,, 11,85
Genua	2/m	,, 46¼	Rotterdam		,, ⅛

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 17 Nov. F. Zwart, Burgemeester Huidekoper, (s.) Londen. — Gisteren nog: G. M. Vaalman, Catharina, Stubbekjöbing. - J. J. Woudstra, Jonge Eeltje Dirk, Drammen.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. Schultz, van Montevideo in Vlissingen binnen, rapporteert onder meer andere schepen gepraaid te hebben, den 20 Oct. op 25° 5' N.Breedte, 32° 20' W.L. het Hollandsche schip Packet? van Bat. naar Rott. hebbende 84 dagen reis, en na in aanzeiling met een ander schip geweest te zijn, hebbende evenwel oogenschijnlijk geen schade.

CARGA LIJSTEN.

AMSTERDAM.

LIVORNO, Jonge Willem, Kappen: 16 v., 100 k. Olijfolie, 9 k. Sukade, 20 b. Komijn, 5 b. Galnooten, 1,348 Marmeren Vazen, Order.

DANTZIG, Vriendschap, Bieze: 55 l. Tarwe; 70 ton Weedasch, Order.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Kinderdijk, Ouwehand: 8,310 b. Koffij, 1,541 kann. Suiker, 1,000 Huiden, 796 sch. Tin, 2,279 b. Bindr., N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 18 November in lading naar:

Keulen	J. Dormohle, Patientia.
,,	W. Lintz, Herman.
Weesel	A. Balk, Alma.
,,	J. van der Poll, Wilhelmina.
Frankfort & Coblenz	J. Arnheiter, Frankfort N°. 8.
Dusseldorp, Neus en *Urdingen*	J. Noll, Windhond.
Duisburg	W. Hoogeweg, Hoffnung.
Antwerpen, enz.	K. A. Hendriks, Maria Trinetta Slu… November.
Antwerpen, Brussel Gent. enz.	P. Verwilligen, (Stoomsleepdienst), Gebroeders Vertrekt 21 Novem…

KEULEN, 17 November in lading naar:

Amsterdam	Kapt Holz	Cölln N°. 14.
Rotterdam	,, F. Holz	,, ,, 2.

Rijnhoogte ARNHEM 17 Nov. 1 el 70 duim; KEULEN 17 ,, 7 vt. 6 ,,

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 17 November, in het O. Z. Heeren Logem…

N°. 1. Een Huis, Achterhuis, Tuin en Erve, Prinsengr… N°. 69; *f* 5025, *f* 200, P. Subiese.

2. Een Huis, Tuin en Erve, naast Perc. N°. 1, N°. 68; *f*… P. D. Lusink.

3. Een Huis, Achterhuis, Tuin en Erve, naast Perceel… N°. 67; *f* 5075, *f* 400, P. Subiese.

4. Drie Huizen en Erven, Kerkstraat, N°. 582; *f* 2850, *f*… H. B. Lomans, Bz.

5. Een Huis, Tuin en Erve, Prinsengracht, N°. 103; *f*… *f* 175, J. F. Schutte.

6. Een Huis, Achterhuis, Tuin en Erve, Kerkstraat, N°… *f* 6000, *f* 550, T. Sanders, Jr.

7. Een Huis, Tuin en Erve, Kerkstraat, N°. 31; *f*… *f* 500, H. C. Coers.

8. Een Huis, Achterhuis en Erve, Zeedijk, N°. 143; *f*… *f* 125, P. D. Lusink.

9. Een departement in een Huis en Erve, Heerengra… N°. 58; *f* 2050, *f* 300, R. W. Hartgerink.

10. Eene Grafstede in de Oude Hervormde Kerk, N°… *f* 20, *f* 10, P. Subiese.

11. Een Huis, Achterhuis en Erve, Heerengracht, N°. 2… *f* 4050, C. H. Gijselman.

12. Een Huis en Erve, Geldersche Kade, N°. 98; *f* 3… Opgehouden.

13. Een dito, Vliegende Steeg, N°. 5; *f* 1000, *f* 1, J. van…

14. Een Huis en Erf, Warmoesstraat, N°. 1339, bene… een Erf, in de Servetsteeg, N°. 1129 en 1089; *f* 3950, *f*… Opgehouden.

15. Een Huis en Erve, Lange Leidsche Dwarsstraat, N°. 3… *f* 2075, *f* 50, C. Vroom.

16. Een dito, Lange Niezel, N°. 18; *f* 3123, *f* 150, H. B. … mans, Bz.

17. Een dito, Rozenstraat, N°. 2186; *f* 1500, *f* 10, J. …

18. Een dito, Amstel, N°. 4799; *f* 1800, *f* 225, J. H. Deg…

19. Een dito, Tweede Lindendwarsstraat, N°. 21; *f* 10… *f* 100, A. Westerhuys.

20. Een dito, N. Z. Achterburgwal, N°. 161; *f* 17… P. Palmboom.

21. Een dito, Anjelierstraat, N°. 4724; *f* 1010, *f* 2, J. B. Ph…

22. Een dito, Rozenstraat, N°. 1641; *f* 800, Opgehoude…

ADVERTENTIEN.

(1499) De betrekking van **ORGANIST**, in… R. C. Kerk aan den Steiger te Rotterdam, vacant zijn… worden degenen, welke de bekwaamheid bezitten … het Muziek en Gregoriaansch te spelen, uitgenood… zich, vóór primo December a. s. met *franco* brie… en getuigschriften te adresseren, onder letter R. aan… Boekhandelaars de Erve MULDERS aldaar.

Het salaris daaraan verbonden is *f* 400,— 's jaar…

EENE VOLKOMENE GENEZING, *na t… jaren lijdens, van een ziek been, door de Pillen… en de Zalf van HOLLOWAY.*

Uittreksel uit eenen brief van den heer Harris… Alcester, van den 14 Maart 1849 aan den Profes… Holloway. Mijn heer, sedert tien jaren was ik lijden… aan een ziek been, hetwelk op vijf plaatsen open wa… en ofschoon ik de behandeling van onderscheidene … nees- en heelkundigen onderging, werden de wond… allengs erger en erger. Daar ik intusschen in de nieuw… papieren, van de onderscheidene genezingen welke d… uwe voortreffelijke medecijn waren bewerkstelligd, … tijd tot tijd had gelezen, besloot ik dezelve te gebr… ken, en met Godes hulp is mijn been nu sedert … maanden geheel door dezelve genezen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als vol…

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.… *f* 15.50, *f* 23,50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3,30, *f* 8.15, *f* 15.… *f* 23.90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen … W. C. VAN DORT te *'s Hage*, bij A. P. MILIUS te *Utre…* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bos…* alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablis…ment.*

(1431)

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgev…